

Евалуација популационог статуса и угрожавајућих фактора поскока (*Vipera ammodytes*)

О поскоку

Поскок је отровница са веома јаким отровом који представља сложену смешу протеина који имају хеморагично, некротизирајуће, кардитоксично, хемолитично и мањим делом неуротоксично дејство.

Најчешће је дужине до 65 cm али неке јединке достижу и до 1 m. Препознатљив је по присуству 'рога'-кожно-везивне израслине на врху њушке и цик-цак шари дуж леђа. Мужјаци су већи од женки и разликују се по обојености. Парење се одвија у априлу и мају. Понекад, пре парења мужјаци учествују у "борбеном плесу" при чему се подижу и гурaju се, након чега се слабији мужјак повлачи.

Поскок бира осунчана станишта. Може се наћи у шикарама и шибиљацима, у камењарима, сипарима, отвореним ретким шумама са просецима, на мозаичним ливадама, у сувим храстовим шумама. Ретко прилази људским насељима и то се дешава јер је привучен глодарима којима се храни!

Да ли сте знали?

Најстарији откривени фосил змије је стар 70-95 милиона година. Змије су се највероватније издвојиле као засебна група гмизаваца у периоду Јуре (пре око 150 милиона година). Ради поређења, савремени човек (*Homo sapiens*) се појавио пре само 300 000-130 000 година. Змије су еволуирале од предака који су имали удове. Пронађени фосил змије (*Najash rionegrina*) има карлицу и удове и вероватно је ходао.

Значај поскока

Поскок је заштићена врста и законом је забрањено убијати га. Он је угрожен јер често бива убијен због предрасуда и страха. Такође, поскоци су у прошлости много изловљавани због употребе отрова при чему јединке нису враћане у дивљину већ су умирале због неадекватне бриге. Поскок је неопходан члан екосистема јер контролише популације ситних сисара, птица, гуштера и инсеката којима се храни а и сам представља плен другим предаторима што доприноси у очувању природне равнотеже. Људима је директно користан јер се компоненте његовог отрова користе у медицини и јер контролише бројност глодара који представљају векторе заразних болести.

Предрасуде и заблуде о поскоку

Поскок не скаче! Плен лови из заседе тако што се нагло покреће и убризгава отров па то подсећа на скок. Након уједа, прати мирис плена док исти не угине након чега га гута.

Поскок не уједа уколико га не угрожавате! Он је веома мирна животиња.

Поскок не полаже јаја већ рађа живе младунце (4-20 младунаца).

Не постоје змијска легла осим зими када змије мирују у скровиштима и у пролеће када се паре. Поскок је солитаран (живи сам) и територијалан.

Како змије осећају свој свет?

Змије имају добар вид! Грађа њиховог ока је слична оку осталих кичмењака па и човека. Сматра се да змије виде у боји (изузев ноћних и оних који живе у јамама - имају вертикалну зеницу). Очи змија су увек "отворене" јер немају капке већ им је рожњача прекривена провидним танким слојем коже.

Змије слабо чују! Змије имају развијено само унутрашње ухо и чују у домену 50-1000 Hz. Ради поређења, људи чују у домену 20-20 000 Hz.

Веома важан орган је вомероназални (Јакобсонов) орган коме се стимулусни молекули достављају језиком (познато палацање) који им помаже у детекцији плена, при парењу, агрегацији итд. Наше отровне змије имају супраназалне врећице за које се сматра да детектују топлоту.

Интернет страна:

www.rufford.org/projects/tijana_čubrić

E-mail: projekatposkok@gmail.com

